

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

Guidelines for Developing the Academic Administration of Satri Rachinuthit School under the Office of Udon Thani Secondary Educational Service Area

ชนสาส์น วรณสวาท^{1*}, กิจพิณัฐ อุสาโห², สุรางคณา มั่นยานนท์³
Thanasan Wannasawat^{1*}, Kitpinit Usaho², Surangkana Manyanon³

^{1,2,3} หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

^{1,2,3} Master of Education Program in Educational Administration, Ratchathani University, Udon Thani Campus

*Corresponding author's e-mail: twannasawart1234@gmail.com^{1*}, pmgkitpinit@gmail.com²,
surangkana.manyanon@gmail.com³

Received: July 31, 2024

Revised: August 24, 2024

Accepted: September 04, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้ปฏิบัติหน้าสอน จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง .67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รองลงมา คือ งานกลุ่มสาระการเรียนรู้ และดำเนินงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านที่น้อยที่สุด คือ งานพฤกษศาสตร์ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการผู้บริหารควรจัดหลักสูตรการเรียน การสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการ ข้อมูล สนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนรู้ สร้างช่องทางการสื่อสารออนไลน์ จัดอบรมความรู้พื้นฐานและปฏิบัติด้าน พฤกษศาสตร์ เชิญวิทยากร จัดศึกษาดูงาน สนับสนุนการวิจัยและการเข้าร่วมประชุมวิชาการ รวมถึงจัดทำคู่มือและสื่อ ประกอบการบริหารด้านพฤกษศาสตร์

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, แนวทางพัฒนา

Abstract

This research study aimed to study the level and guidelines for developing academic administration at Satri Rajinuthit School. The samples were 132 teaching staff. The research instruments were questionnaires and interviews. The questionnaires used in the research had a validity value between .67 and 1.00 and a reliability value of .95. Data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation statistics, and content analysis. The research results found that 1) The level of academic administration of Satri Rajinuthit School was overall at a high level. All aspects were at a high level. The aspect with the highest mean was media, innovation, and educational technology development, followed by learning strand operations and student assessment and evaluation. The aspect with the lowest mean was botanical work. 2) The guidelines for developing academic administration: executives should develop IT curriculum and teaching methods. promote staff development support research and administration: innovation Implement digital technology for data management. Support the production of learning materials, create online communication channels, organize basic knowledge and practical training in botany, and invite guest speakers. Arrange study visits. Participate in academic conferences and develop manuals and supplementary materials for botanical services.

Keywords: academic administration, administrator, development guidelines

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประเทศไทยเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน และเป็นโจทย์สำคัญสำหรับในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาภาครัฐ เอกชน มองเห็นถึงความต้องการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมากขึ้น จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาที่ดี เพราะการก้าวเดินช้าจะทำให้เสียโอกาสอีกมากมาย การจัดการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญที่มีความจำเป็นต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงนั้น และการจัดการศึกษาจะต้องเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภาคส่วนอื่น ๆ ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย (มณฑาทิพย์ นามนุ, 2561)

การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญ คือ พัฒนาการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นคนที่ คนเก่ง และมีความสุข สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และประเทศชาติ ความสำเร็จของการจัดการศึกษาล้วนเกิดขึ้นที่สถานศึกษาเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหารกับบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งบุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จเหล่านี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่จะบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพดังกล่าว ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ทักษะที่ดี มีการวางแผนที่ดี กำหนดทิศทางการดำเนินงานในการดำเนินพัฒนางานไปในแนวทางใด วางแผน และบริหารงานทางด้านการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน พัฒนาศักยภาพของบุคคล ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้เรียกว่า ทักษะหรือความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ (สัตตบุษย์ โพธิ์รุท, 2564) ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะการบริหารเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สมหมาย อ่าดอนกลอย, 2556) จึงถือได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะโดดเด่น มีความรู้เชิงทฤษฎี มีคุณธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา

ยุคใหม่ รวมทั้งต้องมีทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อการบริหารงานที่ดีมีคุณภาพสามารถนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และสนองต่อการแข่งขันทันยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องให้ความสำคัญ และมีทักษะทางการบริหารทุก ๆ ทักษะอย่างเพียงพอ มีการวางแผนเป้าหมายและกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อน มีแนวทางการทำงานด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์โดยอาศัยเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา มีความสามารถในการสื่อสารและบริหารคนได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา และมีทักษะในการจูงใจให้บุคลากรทำงานออกมาได้อย่างเต็มความสามารถ (สัตตบุษย์ โพธิ์รุท, 2564)

การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนงานสื่อสารเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การวัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์การไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้ (ณัฐพงษ์ ปริชานนทกุล, 2563) จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์การไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการ มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ อันจะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะทักษะผู้บริหารนั้นเป็นการใช้ความสามารถของบุคคล เพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และสมาชิกในองค์การมีความเต็มใจที่จะทำงานอย่างเต็มกำลัง สถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จแบบมุ่งสู่ความเป็นเลิศได้นั้น ผู้บริหารต้องมีทักษะหลาย ๆ ด้าน สามารถเลือกเน้นสนใจสิ่งที่เป็นความสำคัญและเป็นค่านิยมของสถานศึกษา แสดงให้สมาชิกรับรู้ได้โดยการกระทำและคำพูดที่จะทำให้สมาชิกมีความเข้าใจตรงกันว่า อะไรคือเป้าหมายสำคัญของสถานศึกษา และทุกคนจะปฏิบัติงานของตนเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น และสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีทักษะรอบด้านจะก่อให้เกิดนโยบายในการบริหารหรือแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อที่จะบรรลุและตอบสนองต่อเป้าหมายที่วางไว้โรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งงานราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ให้เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจสำคัญในการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อสิทธิโอกาสในการได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของผู้เรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กำหนดไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" และต่อมาในปี พ.ศ. 2560 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 บัญญัติไว้ว่า "รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ได้กำหนดนิยามการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี เป็นการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.3) หรือ

เทียบเท่า และให้หมายความรวมถึงการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้มีการจัดทำแผนและดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ ยกระดับทักษะการบริหารจัดการสถานศึกษา ฝึกทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารให้สอดคล้องตามนโยบายและแผนระดับชาติของรัฐบาลต่อไป สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมีจุดแข็งหลายประการ เช่น คณะครูที่มีคุณภาพ ระบบบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ และการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีหลายประการ ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม การปรับปรุงหลักสูตรล่าช้าไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง วิธีการสอนยังเน้นการบรรยายมากเกินไป ขาดการเรียนรู้เชิงรุก สื่อและเทคโนโลยีการสอนไม่เพียงพอหรือล้าสมัย การวัดและประเมินผลยังไม่หลากหลาย เน้นการท่องจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์ ครูขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาพัฒนาตนเอง ขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และงบประมาณไม่เพียงพอในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน (โรงเรียนสตรีราชินูทิศ, 2566) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศมีประสิทธิภาพ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ว่าควรพัฒนาด้านใดเพื่อให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศมีประสิทธิภาพ และหาแนวทางรับมือกับปัญหาเศรษฐกิจและสังคมการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการองค์ทางการศึกษา โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายสามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งการบริหารการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้เรียน และสังคมโดยรวม

โดยมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

1) ทฤษฎีองค์การและกระบวนการบริหารงานของ Gulick & Urwick (1973) เสนอหลักการบริหาร POSDCORB ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ

2) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1970) เสนอว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่ความต้องการทางกายภาพไปจนถึงความต้องการความสำเร็จในชีวิต

3) ทฤษฎีการบริหารจัดการธุรกิจของ Fayol (1979) เสนอหลักการบริหาร POCCC ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

4) ทฤษฎีวงจรคุณภาพ PDCA ของ Deming (1986) เสนอกระบวนการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง

ทฤษฎีเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญในการพัฒนาแนวคิดการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ ผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดการที่ครอบคลุมทุกมิติของงานวิชาการ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาครู โดยอาศัยการวางแผน การจัดการ การควบคุม การประเมินผล ไปจนถึงการพัฒนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา และส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียน

นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้แตกต่างกัน ดังนี้

1) กระทรวงศึกษาธิการ (2557) กำหนดไว้ 12 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

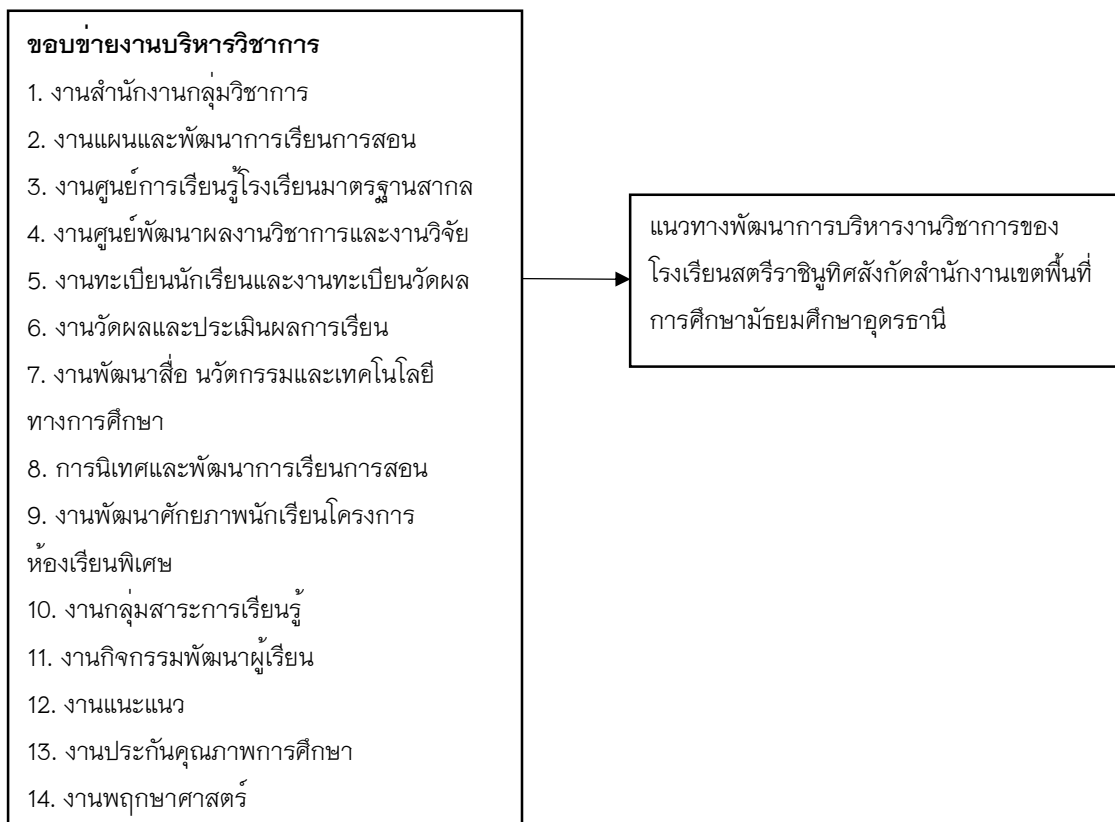
2) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ไปจนถึงการพัฒนาครูและการสร้างความร่วมมือกับชุมชน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี (โรงเรียนสตรีราชินูทิศ, 2566) ได้กรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยผสมผสานวิธี (mixed methods research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรผู้ให้ข้อมูล (unit of analysis) ได้แก่ ครูโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 200 คน จำแนกเป็น ข้าราชการครู จำนวน 143 พนักงานราชการ (ครู) จำนวน 4 คน และครูอัตราจ้าง จำนวน 53 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 132 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้แก่

สุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) จำนวนประชากรของครู และสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยการจับสลาก จำแนกได้ ดังนี้ ข้าราชการครู จำนวน 95 พนักงานราชการ (ครู) จำนวน 2 และครูอัตราจ้าง จำนวน 35 คน

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อขอทราบแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาจากการศึกษา เอกสารงานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ลักษณะของแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม 'มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (checklist) มีจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่เป็นแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างนำมาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ จากเอกสารงานวิจัยเพื่อหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) แบบสอบถามพัฒนามาจากแบบสอบถามของ ศราวุธ ศรีสวัสดิ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (กาฬสินธุ์) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบสำนวน ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหาความเหมาะสมของแบบสอบถามพิจารณาความเที่ยงตรงเนื้อหา (content validity) ปรับปรุงแก้ไขภาษา และคำถามให้ชัดเจนเข้าใจง่าย นำมาหาค่าความเที่ยงตรง โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีผลการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง .67-1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 คน นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาและภาษาไปทดลองใช้ (try-out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) กับครูโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95

3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

4) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3) ดำเนินการโดยใช้จะได้รับทางอีเมล์ตอบกลับมา 132 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบ ความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านที่มีค่าน้อยที่สุด เพื่อนำไปเป็นข้อ คำถามหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูล มาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจรายการวิเคราะห์โดยการหา ค่าความถี่ และร้อยละ

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ของบุญชม ศรีสะอาด ทั้ง 14 ด้าน จำนวน 45 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์แบบสอบถามรายชื่อโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแล้วหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นภาพรวมและรายด้าน นำผลการวิเคราะห์มาแปลความหมายตามแนวคิดของ Best & Khan (1998) ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) จากผลการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เพื่อหาแนวทาง พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 1 ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

ลำดับ	การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการบริหารงาน วิชาการ
1	งานสำนักงานกลุ่มวิชาการ	4.07	.56	มาก
2	งานแผนและพัฒนารายงานการสอน	4.24	.66	มาก
3	งานศูนย์การเรียนรู้โรงเรียนมาตรฐานสากล	4.28	.70	มาก
4	งานศูนย์พัฒนาผลงานวิชาการและงานวิจัย	4.32	.75	มาก
5	งานทะเบียนนักเรียนและงานทะเบียนวัดผล	4.25	.69	มาก
6	งานวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.34	.72	มาก
7	งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.39	.70	มาก
8	การนิเทศและพัฒนารายงานการสอน	4.28	.68	มาก
9	งานพัฒนาศักยภาพนักเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษ	4.10	.60	มาก
10	งานกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.35	.72	มาก
11	งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.30	.65	มาก
12	งานแนะแนว	4.03	.57	มาก
13	งานประกันคุณภาพการศึกษา	4.16	.68	มาก
14	งานพฤกษศาสตร์	3.88	.57	มาก
ภาพรวม		4.21	.66	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .66) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .70) รองลงมา คือ งานกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .72) และด้านงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .72) ด้านที่น้อยที่สุด คือ งานพฤกษศาสตร์ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .57)

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี สรุปได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

2. งานบริหารควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บและบริหารจัดการข้อมูล เช่น ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ แอปพลิเคชันบนมือถือ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงและค้นหาข้อมูล สนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ วิดีทัศน์ นิทรรศการเสมือนจริง เพื่อถ่ายทอดความรู้ได้อย่างน่าสนใจและเข้าใจง่าย รวมถึงนำเทคโนโลยีสร้างช่องทางสื่อสาร และให้คำปรึกษาแก่ผู้สนใจผ่านทางออนไลน์หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล

3. เพื่อให้บุคลากรงานพฤกษศาสตร์มีความเข้าใจลึกซึ้ง ให้บริการที่เหมาะสมและสร้างประโยชน์สูงสุด แนวทางสำคัญคือการฝึกอบรมทฤษฎีและปฏิบัติ ประกอบด้วย อบรมความรู้พื้นฐานพฤกษศาสตร์ อบรมปฏิบัติเก็บตัวอย่าง ทำพรรณไม้แห้ง ระบุชนิดพืช เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญถ่ายทอดความรู้ จัดศึกษาดูงานสวนพฤกษศาสตร์ พิพิธภัณฑ์พืช แหล่งพรรณพืช และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักพฤกษศาสตร์ ผู้บริหารควรสนับสนุนการวิจัย เขียนบทความพฤกษศาสตร์ จัดงบประมาณเข้าร่วมประชุมวิชาการ รวมถึงจัดทำคู่มือและสื่อประกอบบริการ เช่น แผ่นพับ วิดีโอ นิทรรศการเสมือนจริง

การอภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี และสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คุณภาพของครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สามารถถ่ายทอดความรู้และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่องผ่านระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง มีการกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ ประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการ เช่น ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมประเมินผล และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ดังนั้น การที่แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นผลมาจากการบูรณาการปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของยุพา พรหมแย้ม (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งในด้านภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของนคร จงอนุรักษ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในภาพรวมของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี อยู่ในระดับมาก

สำหรับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มีประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้บริหารควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการข้อมูล สนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนรู้ สร้างช่องทางการสื่อสารออนไลน์ จัดอบรมความรู้พื้นฐานและปฏิบัติด้านพฤกษศาสตร์ เชิญวิทยากร จัดศึกษาดูงาน สนับสนุนการวิจัยและการเข้าร่วมประชุมวิชาการ รวมถึงจัดทำคู่มือและสื่อประกอบบริการด้านพฤกษศาสตร์

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่ สรุปได้ดังนี้

1. การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับงานวิชาการผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่างานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับทุกมิติของงานวิชาการ ไม่เพียงแต่การผลิตสื่อการสอน แต่รวมถึงการจัดการข้อมูล การสื่อสาร และการพัฒนาหลักสูตร

2. การพัฒนาบุคลากรแบบองค์รวมแม้ว่าการพัฒนาบุคลากรจะเป็นแนวทางที่เป็นข้อเสนอแนะ จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม ที่ครอบคลุมทั้งด้านเทคโนโลยี การวิจัย และทักษะเฉพาะทาง เช่น พหุภาษา ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน

3. การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมในระดับโรงเรียนต้องมีคือ การผลักดันให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา โดยสนับสนุนให้ครูทำวิจัยและเข้าร่วมประชุมวิชาการ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและสร้างองค์ความรู้ใหม่ในวงการการศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนจากผลการวิจัยที่พบว่างานพหุภาษาศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางที่สอดคล้องกับจุดแข็งและบริบทของโรงเรียน เช่น การพัฒนาหลักสูตรพหุภาษาที่บูรณาการกับวิชาอื่น ๆ และสอดคล้องกับท้องถิ่น

5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) ที่เชื่อมโยงการเรียนในห้องเรียนกับการเรียนรู้ออนไลน์ และการศึกษาดูงานภายนอก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และขยายโอกาสทางการศึกษา

6. การประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ในงานวิชาการคือการนำหลักการจัดการความรู้ (knowledge management) มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ โดยการจัดทำคู่มือ สื่อประกอบการบริการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากร เพื่อรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ภายในโรงเรียน

7. การพัฒนาระบบประเมินผลแบบองค์รวมแม้ว่างานวัดผลและประเมินผลการเรียนจะมีค่าเฉลี่ยสูง แต่ต้องมีการพัฒนาระบบประเมินผลแบบองค์รวมที่ไม่เพียงวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ยังประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และทักษะชีวิตของผู้เรียนด้วย

องค์ความรู้ใหม่เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการแนวคิดสมัยใหม่เข้ากับการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความท้าทายในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนาหลักสูตรบูรณาการพหุภาษา โดยสร้างหลักสูตรที่เชื่อมโยงพหุภาษากับวิชาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และศิลปะ โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการใช้สวนพหุภาษาโรงเรียนเป็นฐานร่วม

1.2 ดำเนินงานธุรการวิชาการ รวบรวม และจัดระบบองค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานธุรการวิชาการ สร้างฐานข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดี (best practices) ในการบริหารงานธุรการวิชาการ

1.3 พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศและทักษะในศตวรรษที่ 21 พัฒนาคู่มือสอนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบมาตรฐานสากล ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างครู สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนประเมิณผลการเรียนรู้

1.4 สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการทำงานและการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแบ่งปันความรู้ รวมถึงนวัตกรรมยกย่องและให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีความก้าวหน้าด้านทักษะเทคโนโลยี

1.5 พัฒนาระบบการวิจัยในชั้นเรียน สร้างกรอบการวิจัยที่เน้นการแก้ปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พัฒนาเครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการสอนในการแก้ปัญหาผู้เรียน

1.6 พัฒนาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สร้างระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนแบบครบวงจร ใช้ซอฟต์แวร์จัดการข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อความสะดวกในการสืบค้นและปรับปรุงข้อมูล ใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล นำระบบการสอบออนไลน์มาใช้พัฒนาเครื่องมือวัดผลดิจิทัลที่หลากหลาย วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ใช้ AI วิเคราะห์ผลการเรียนเพื่อปรับปรุงหลักสูตร สร้างระบบแนะนำการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (personalized learning)

1.7 พัฒนาหลักสูตรอบรมเฉพาะทาง จัดทำหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง สร้างโมดูลการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผลแบบต่าง ๆ ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ จัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการวิจัยและแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างครู พัฒนาเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย สร้างคลังข้อสอบและแบบประเมินตามสภาพจริง พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการประเมินผลแบบต่อเนื่อง

1.8 พัฒนาระบบฐานข้อมูลการนิเทศ ออกแบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้านของการนิเทศการสอน สร้างเครื่องมือ บันทึก และวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศแบบดิจิทัล วิจัยและพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ศึกษาประสิทธิภาพของวิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ พัฒนานวัตกรรมการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและผู้นิเทศ ส่งเสริมการถอดบทเรียนและแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี

1.9 วิจัยและพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทาง ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในห้องเรียนพิเศษ พัฒนาหลักสูตรเสริมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สร้างเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจที่ครอบคลุมทุกมิติของการจัดการเรียนการสอน ออกแบบระบบการติดตามพัฒนาการของผู้เรียนแบบรายบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จัดทำรายงานวิจัยเพื่อเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการห้องเรียนพิเศษ

1.10 พัฒนาหลักสูตรบูรณาการ วิจัยและพัฒนาารูปแบบการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ สร้างชุดการเรียนรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโยงความรู้จากหลายวิชา ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม จัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครู พัฒนาเครื่องมือประเมินผลแบบองค์รวม ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการเรียนรู้แบบองค์รวม สร้างเกณฑ์การประเมิน (rubrics) ที่ครอบคลุมทักษะหลายด้าน

1.11 ประโยชน์เชิงวิชาการ วิจัยและพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบต่าง ๆ พัฒนานวัตกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 สร้างเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาแบบประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ออกแบบระบบการติดตามพัฒนาการของผู้เรียนแบบรายบุคคลผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.12 การพัฒนาระบบแนะแนวเชิงบูรณาการ ผู้บริหารสามารถนำแนวคิดการจัดทำปฏิทินและแผนปฏิบัติการแนะแนวมาพัฒนาเป็นระบบแนะแนวที่บูรณาการเข้ากับหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สร้างโมเดลการแนะแนวที่มีความเป็นระบบและต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

1.13 การพัฒนาระบบประเมินผลแบบองค์รวม ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้เรียน สร้างรูปวิธีการประเมินที่มีมาตรฐานและสามารถใช้ได้กับทุกระดับชั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพฤกษศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสตรีราชินูทิศ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนสตรีราชินูทิศ มุมมองของครูและนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สืบค้น 13 มีนาคม 2561 จาก <https://www.moe.go.th/>
การเรียนรู้ในศตวรรษที่-2/.
- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหาร งานวิชาการสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นคร จงอนุรักษ์. (2564). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในอำเภอบางบัวทอง* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- โรงเรียนสตรีราชินูทิศ. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2566*. สืบค้น 13 มกราคม 2567 จาก <https://www.rachinuthit.ac.th/>.

- ศราวุธ ศรีสวัสดิ์. (2562). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 (กาฬสินธุ์). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมหมาย อ่ำดอนกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 7(1), 6-7.
- Best, J. W. & Khan, J. V. (1998). *Research in education* (8th ed). Boston: Allyn & Bacon.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Cambridge, MA: Center for Advanced Engineering Study, Massachusetts Institute of Technology.
- Fayol, H. (1979). *General and Industrial Management*. London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Gulick, L. & Urwick, J. (1973). *Papers on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality* (2nd ed.). New York: Harper & Row.